

Република Србија
ДИРЕКТОРАТ ЗА РАДИЈАЦИОНУ И НУКЛЕАРНУ СИГУРНОСТ И
БЕЗБЕДНОСТ СРБИЈЕ

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
За период од 1.1.2023. до 31.12.2023. године

Београд, фебруар 2024. године

САДРЖАЈ

1	Увод.....	2
1.1	Послови Директората	2
2	Финансирање.....	4
3	Развијање организационог и оперативног функционисања Директората	5
3.1	Унапређење информационог система Директората	7
3.2	Успостављање и развој система финансијског управљања и контроле (ФУК)	8
4	Примена Закона и доношење подзаконских прописа	8
5	Информисање јавности	9
5.1	Друге информације од значаја за рад Директората	10
5.2	Информације од јавног значаја.....	10
6	Међународна сарадња и управљање пројектима	12
6.1	Сарадња са Међународном агенцијом за атомску енергију МААЕ.....	12
6.2	Реализација пројеката из фондова Европске комисије	15
6.3	Портал за међународну сарадњу Републике Србије са МААЕ и информисање јавности	17
7	Активности на пословима ЕУ интеграција	17
8	Послови у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности	18
9	Послови инспекцијског надзора.....	22
9.1	Редовни инспекцијски надзори:	23
9.2	Ванредни инспекцијски надзори:	24
9.3	Контролни инспекцијски надзори:.....	25
9.4	Примена казних мера:.....	26
9.5	Сарадња са другим државним органима:	26
9.6	Учешће на скуповима и састанцима:	26

1 Увод

Директорат за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије (у даљем тексту: Директорат) основан је Законом о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС”, бр. 95/18 и 10/19, у даљем тексту: Закон).

Директорат је основан ради обезбеђивања услова за стручно и ефикасно вршење регулаторне контроле делатности уређених Законом, као самостално и функционално независно регулаторно тело које врши регулаторне, стручне и са њим повезане извршне послове у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности, у складу са Законом.

За обављање послова из своје надлежности Директорат за свој рад одговара Влади Републике Србије.

Директорат има својство правног лица.

Седиште Директората је у Београду, у улици Теразије број 41а.

Унутрашње уређење, делокруг и начин рада, начин планирања, обављања послова и друга питања од значаја за рад Директората ближе се уређују Статутом Директората и другим општим актима у складу са законом.

Надлежности Директората на пословима вршења регулаторне контроле делатности уређених Законом утврђене су Законом, а један од најважнијих послова од значаја за спровођење Закона је доношење подзаконских прописа (правилници, програми, упутства) којима ће се омогућити потпуна примена Закона од стране институција које обављају послове у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности.

1.1 Послови Директората

Послови Директората прописани чланом 22. Закона су:

- 1) припрема нацрте стратегија и акционе планове за њихово спровођење из чл. 6. и 8. Закона;
- 2) припрема предлоге прописа које доноси Влада у складу са Законом;
- 3) доноси правилнике и друге прописе и упутства у складу са Законом;
- 4) доноси Програм мониторинга радиоактивности у животној средини, прати ниво радиоактивности, његове промене, процењује његов утицај на становништво и животну средину, даје упутства о примени одговарајућих мера, прати њихово спровођење и објављује годишњи извештај о нивоу излагања становништва јонизујућем зрачењу у Републици Србији;
- 5) припрема предлог Плана деловања у случају нуклеарне или радиолошке ванредне ситуације;
- 6) прописује мере за заштиту појединаца, становништва и животне средине од штетног утицаја јонизујућег зрачења;
- 7) прописује услове за заштиту од повећаног излагања радника, појединаца и становништва зрачењу од природних радиоактивних материјала;
- 8) доноси решења о издавању, суспензији или одузимању одобрења за обављање делатности, одобрења за коришћење извора зрачења, овлашћења за вршење послова заштите од јонизујућег зрачења, дозволе за промет извора зрачења и дозволе за транспорт опасне робе класе 7 АДР/РИД/АДН (радиоактивне материје), као и о изузимању од обавезе прибављања одобрења у складу са овим законом;
- 9) издаје, суспендује или одузима сертификате у складу са овим законом;
- 10) издаје потврде о упису у евиденцију и брисању из евиденције извора зрачења;
- 11) прописује критеријуме за изузимање од обавезе пријављивања;

- 12) прописује критеријуме за ослобађање од регулаторне контроле;
- 13) врши верификацију оспособљености лица одговорних за спровођење мера заштите од зрачења;
- 14) дефинише обавезе, укључујући и финансијске, носилаца одобрења;
- 15) обезбеђује сталну стручну сарадњу у вршењу својих функција кроз ангажовање саветника, израду пројеката или успостављање трајних или повремених саветодавних тела;
- 16) успоставља и води регистар поднетих захтева, издатих одобрења и сертификата и лица одговорних за спровођење мера заштите од зрачења, регистар извора зрачења и њихових корисника, изложених радника, спољних радника и других података од значаја за заштиту од зрачења, радијациону и нуклеарну сигурност;
- 17) успоставља и води евиденцију постројења, извора зрачења и радиоактивног отпада, као и других података од значаја за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност;
- 18) успоставља систем контроле над изворима зрачења и уређајима чији су они саставни део како би се обезбедило њихово сигурно и безбедно управљање и заштита током рада и по престанку рада;
- 19) утврђује категоризацију извора зрачења на основу њиховог могућег утицаја и штете по здравље људи и животну средину;
- 20) утврђује категоризацију нуклеарног и радиоактивног материјала на основу процене штете која би могла да настане услед њихове крађе или неодобрене употребе одређене врсте и количине материјала, или услед саботаже постројења у којем се нуклеарни или радиоактивни материјал производи, обрађује, користи, складишти или одлаже и прописује одговарајуће мере заштите за различите категорије материјала;
- 21) прописује услове за безбедност нуклеарног и радиоактивног материјала и постројења у којима се они користе, укључујући и мере за превенцију, детекцију и одговор у случају неовлашћеног и злонамерног деловања које укључује такав материјал или постројења;
- 22) учествује у дефинисању пројектних основа и ванредних догађаја предвиђених пројектним основама за потребе примене мера радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности;
- 23) остварује сарадњу са другим државним органима и организацијама у оквиру својих надлежности;
- 24) самостално или у сарадњи са другим надлежним државним органима и организацијама остварује сарадњу са Међународном агенцијом за атомску енергију и другим међународним организацијама, телима и надлежним органима других држава у вези са спровођењем Закона и међународних обавеза које је преузела Република Србија;
- 25) успоставља и примењује, у сарадњи са министарствима и службама надлежним за спољне послове, одбрану, унутрашње послове, економију и царину, систем контроле за увоз и извоз нуклеарног и другог радиоактивног материјала, извора зрачења, опреме, посебне опреме и ненуклеарног материјала, информација и технологије ради испуњавања међународних обавеза Републике Србије;
- 26) сарађује са другим релевантним институцијама Републике Србије у успостављању и одржавању Плана за деловање у случају нуклеарне и радиолошке ванредне ситуације у складу са Националним планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама;
- 27) даје мишљење на захтев надлежних државних органа у вези са приступањем међународним конвенцијама и другим споразумима у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности;
- 28) успоставља одговарајуће механизме и процедуре за информисање јавности и консултације са другим заинтересованим органима и организацијама у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности.

- 29) спроводи све додатне обавезе за које је процењено да су неопходне за заштиту становништва и животне средине у Републици Србији;
- 30) иницира унапређење националног оквира у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности, на основу оперативног искуства, увида добијеног у процесу одлучивања и развоја одговарајуће технологије и истраживања;
- 31) врши регулаторну контролу и регулаторни инспекцијски надзор над спровођењем мера радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности;
- 32) врши контролу испуњености услова на основу којих се издају одобрења у складу са Законом;
- 33) проверава, прати и оцењује делатности ради потврде усаглашености са законом, важећим прописима и условима за добијање одобрења;
- 34) предузима мере, налаже и прати њихово спровођење у случају непоштовања закона, подзаконских и других прописа који се односе на услове за добијање одобрења;
- 35) успоставља и одржава систем обрачуна и контроле нуклеарних материјала;
- 36) обавља и друге послове утврђене Законом.

2 Финансирање

Средства за рад и развој Директората обезбеђују се из буџета Републике Србије и, повремено, донација, које представљају учешће у трошковима одржавања семинара, обука, радионица итд. - које организује Директорат.

За финансирање Директората у 2023. години планирана су средства Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС“, бр. 138/22). На разделу 25-Министарство заштите животне средине, Глава 25.0 – Министарство заштите животне средине, Програм 0404 – Управљање заштитом животне средине, Функција 560 – Заштита животне средине неklasификоване на другом месту, Програмска активност/пројекат 0005 – Подршка раду Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије, економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама, опредељена су средства за пословање Директората у 2023. години у износу од 195.000.000,00 динара.

Законом о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС“, бр. 75/23) на разделу 25-Министарство заштите животне средине, Глава 25.0 – Министарство заштите животне средине, Програм 0404 – Управљање заштитом животне средине, Функција 560 – Заштита животне средине неklasификоване на другом месту, Програмска активност/пројекат 0005 – Подршка раду Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије, економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама, опредељена средства за пословање Директората су увећана у износу од 12.000.000,00 динара.

Укупни планирани приходи Директората за 2023. годину износе 207.000.000,00 динара.

У области финансија у 2023. години извршени су редовни послови израде следећих аката:

1. Финансијског плана за 2024. годину,
2. Завршног рачуна за 2022. годину,
3. Финансијског извештаја за 2022. годину,
4. Плана набавки за 2023. годину,
5. Периодични извештаји за 2023. годину;
6. Измена и допуна финансијског плана за 2023. годину,
7. Финансијског дела годишњег извештаја о раду за 2023. годину.

У 2023. години Директорат није остварио сопствене приходе.

Финансијска служба је током 2023. године пратила извршење плана јавних набавки, израду конкурсне документације и спроводила финансијски део сваке извршене набавке, а такође обављала и све послове из своје области (праћење и извршење буџета, извршење плаћања, књиговодствену евиденцију насталих промена и др).

Током 2023. године Директорат је спровео следеће јавне набавке:

- Набавка услуга систематског испитивања радиоактивности у животној средини Републике Србије-мониторинг;
- Набавка добара - горива за службена возила;
- Набавка услуга мобилне телефоније;
- Набавка услуга чишћења пословног простора;
- Набавка ПР услуга;
- Набавка услуга добара - *buck up* система-рачунарске опреме;
- Набавка радова на инсталацији мреже за правовремено упозорење на радиоактивно зрачење;
- Набавка услуга чишћења и одржавања хигијене простора.

Такође, током 2023. године спроведене су и набавке у поступку у коме наручиоци нису обавезни да примењују одредбе Закона о јавним набавкама за набавке услуга у складу са чланом 27. став 1. Закона:

- Набавка канцеларијског материјала и тонера;
- Набавка услуге мобилног интернета;
- Набавка средстава за одржавање хигијене;
- Набавка услуге одржавања клима уређаја;
- Набавка услуга техничког одржавања и поправки у пословним просторијама Директората;
- Набавка услуга мерења индивидуалног зрачења тлд дозиметрима;
- Набавка материјала за посебне намене – потрошног материјала;
- Набавка добара -ХТЗ опреме за потребе инспекције;
- Набавка штампарских услуга;
- Набавка добара-канцеларијских столица;
- Набавка услуге израде компјутерске анимације, едукативног видео материјала.

3 Развијање организационог и оперативног функционисања Директората

На дан 31.12.2023. године Директорат је имао укупно 36 запослена на неодређено време и један запослени на одређено време (директор је именовано лице). Одлуком о изменама Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину, 05 број 112-4310/2019 од 25. априла 2019. године, број одобрених запослених у Директорату је повећан на 48.

На основу члана 27к, став 1. Закона о буџетском систему („Сл.гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 93/12, 101/12, 62/13, 63/13 – испр., 108/13, 142/14, 68/15, - др.закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 138/22 и др.закон), којим се предвиђа да у периоду од 01. јануара 2021. године до 31. децембра 2023. године корисници јавних средстава могу

без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години да приме у радни однос на неодређено време и радни однос на одређено време у својству приправника до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено радно време по било ком основу у претходној календарској години. У складу са изнетим извршен је пријем у радни однос на неодређено време једног новозапосленог.

Комисија за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава је ради реализације, доставила Закључак Комисије 51 број: 112-5406/2023 од 28. јуна 2023. године којим се даје сагласност за пријем у радни однос на неодређено време укупно четири новозапослена.

У складу са наведеним Закључком, донета је Одлука о промени броја запослених у Директорату, број 021-01-1/4/2023-02 од 03.07.2023. године, коју у складу са чланом 20. став 1., тачка 6. Статута Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије („Службени гласник РС“, број 9/19, 127/21 и 30/22), члан 13. Правилника о раду Директората доноси директор Директората. Члан 20. став 1., тачка 6. Статута Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије предвиђа да директор доноси правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, а члан 13. Правилника о раду Директората каже да потребу за заснивањем радног односа са новим запосленим код Послодавца, утврђује директор Послодавца, по сопственој процени постојања потребе или на предлог помоћника директора. Пријемом у радни однос на неодређено време четири лица повећава се број запослених у Директорату на 38.

У току 2023. године одржано је 7 седница Одбора Директората (у даљем тексту: Одбор) и то:

- 1) I седница Одбора одржана дана 18.01.2023. године:
 - Усвојен је Програм рада Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије за 2023. годину;
 - Усвојена је Измена и допуна Правилника о раду Директората;
 - Усвојен је Финансијски план и План набавки Директората за 2023. годину;
 - Донета је Одлука о измени основице за обрачун зарада у Директорату;
 - Усвојена је измена Правилника о издавању овлашћења за вршење послова заштите од јонизујућих зрачења;
 - Усвојена је измена Правилника о пријављивању намере и издавању одобрења за обављање радијационе делатности;
 - Усвојена је измена Правилника о декомисији нуклеарних постројења.
- 2) II седница Одбора одржана је 22.02.2023. године:
 - Усвојен је Финансијски извештај за 2022. годину;
 - Усвојен је годишњи Извештај о раду Директората за 2022. годину;
 - Донета је Одлука о потврђивању одлуке директора о прихватању извештаја о попису основних средстава у Директорату за 2022. годину;
 - Усвојена је Информација о одржаној вежби у организацији Директората и тестирању софтвера JRODOS.
- 3) III седница–ванредна Одбора одржана је електронским путем 30.06.2023. године:
 - Усвојена је измена и допуна Правилника о контроли радиоактивности робе приликом увоза, извоза и транзита.
- 4) IV седница Одбора одржана је 08.09.2023. године:
 - Усвојена је измена и допуна Финансијског плана Директората за 2023. годину;
 - Усвојен је Правилник о безбедности информационо-комуникационог система у Директорату;
 - Усвојена је измена и допуна Кодекса понашања запослених у Директорату;

- Усвојена је измена и допуна Правилника о дисциплинској одговорности запослених у Директорату;
 - Усвојена је измена и допуна Правилника о раду у Директорату;
 - Усвојен је Правилник о измени и допуни Правилника о декомисији нуклеарних постројења;
 - Донета је Одлука о допуни Правилника о категоризацији радијационих делатности;
 - Усвојене су информације, и то:
Информација о Платформи за 67. Генералну конференцију МААЕ;
Информација о техничкој сарадњи са Регулаторном комисијом за нуклеарну енергију САД;
Информација о Програму техничке помоћи и сарадње Републике Србије са Међународном агенцијом за атомску енергију МААЕ из Беча;
Информација о пројекту ране најаве/инсталација 33 мерне станице у Србији, по пројекту ЕК и потреби обезбеђивања средстава ради потпуне имплементације пројекат.
- 5) V седница Одбора одржана је електронским путем 21.09.2023. године:
- Усвојена је измена и допуна Финансијског плана Директората за 2023. годину;
 - Усвојена је измена и допуна Плана јавних набавки Директората за 2023. годину.
- 6) VI седница Одбора одржана је електронским путем 07.12.2023. године:
- Усвојена је измена и допуна Финансијског плана Директората за 2023. годину.
- 7) VII седница Одбора одржана је 20.12.2023. године:
- Усвојена је измена и допуна Финансијског плана Директората за 2023. годину;
 - Усвојен је Финансијски план Директората за 2024. годину.

3.1 Унапређење информационог система Директората

Током 2023. године Директорат је реализовао низ активности везаних за унапређење свог информационог система.

Као најзначајнија активност истиче се усвајање Правилника о безбедности информационо-комуникационог (ИКТ) система Директората од 8. септембра 2023. године. Правилник прописује начине и процедуре за постизање и одржавање адекватног нивоа информационе безбедности, спречавање и ублажавање последица којим се нарушава информациона безбедност, подизање свести код запослених о значају информационе безбедности као и овлашћења и одговорност запослених у вези са ресурсима ИКТ система. Правилник је у складу са Законом о информационој безбедности и подзаконским актима из ове области.

Реализован је пројекат централизованог прављења резервних копија података и сервиса Директората (*backup* систем). Backup процедуре се одвијају на дневном нивоу у оквиру ИКТ система, као и на удаљену локацију у Државном дата центру у Крагујевцу. Директорат је за ове потребе успоставио сарадњу са Канцеларијом за информационе технологије и електронску управу Републике Србије. Овим пројектом је битно унапређена сигурност ИКТ система, за случајеве нарушавања ИКТ безбедности.

У оквиру међународног пројекта са Европском комисијом ради унапређења система за рано упозоравање на нуклеарни или радиолошки акцидент, извршена је инсталација

система *NMC (Network Monitor Center)*, односно софтвера за аквизицију, обраду и евалуацију мерних података прикупљених са мерних станица.

У оквиру међународног пројекта *INSC Project „Support to Serbian Regulatory Authority and the Vinča site, Republic of Serbia“*, *Task3: Development and installation of the radiation exposures registry for occupational exposed persons (radiation workers)* настављен је развој централизоване базе података - Националног дозног регистра доза професионално изложених лица. Циљ пројекта је вођење јединственог регистра о дозама професионално изложених лица који ће бити доступан овлашћеним дозиметријским сервисима и службама у Директорату за унос и обраду података. Очекује се да база буде успостављена током 2024. године.

3.2. Успостављање и развој система финансијског управљања и контроле (ФУК)

Одлуком директора Директората, бр. 021-01-1/7/2023-02 од 11. септембра 2023. године образована је радна група за успостављање и развој система финансијског управљања и контроле у Директорату.

У последњем кварталу године, радна група је сачинила Мапу пословних процеса која укључује све пословне процесе који се одвијају у Директорату са детаљним описом активности у оквиру сваког појединачног пословног процеса.

Након дефинисања Мапе пословних процеса, идентификовани су ризици у реализацији активности/пословних процеса, евидентирани у Регистру ризика Директората. Радна група је, током јануара 2024. године, извршила процену (оцењивање) и утицај сваког појединачног ризика на организацију, како би се адекватно дефинисао начин поступања и управљања ризицима.

Такође, упоредо са израдом Регистра ризика, израђен је оквир Стратегије за управљање ризицима којом се настоји имплементирати управљање ризицима на један систематичан начин, дефинишући циљеве у процесу управљања ризицима, улоге и одговорности запослених, методологију управљања ризицима, начин комуникације о ризицима на различитим нивоима унутар Директората и др.

Након оцене утицаја сваког појединачног ризика, радна група ће предложити план интерних контрола ради праћења утврђених ризика и елиминисања (смањења) и сузбијања дејства ризика по Директорат на прихватљив ниво.

Потпуно успостављање и развој система финансијског управљања и контроле омогућиће континуирано праћење пословних процеса и активности Директората, а све у циљу потпуности, ваљаности и благовремености њиховог извршења.

4 Примена Закона и доношење подзаконских прописа

Током 2023. године Директорат је, у складу са својим надлежностима, на стручан и професионалан начин предузимао све неопходне мере и активности у доследној примени Закона. Ово превасходно у погледу утврђивања услова које морају да испуне правна лица и предузетници који обављају делатности или врше послове заштите од зрачења, других питања значајних за заштиту појединаца и становништва од штетног дејства јонизујућег зрачења и заштиту и унапређење очувања животне средине у складу са европским стандардима, као и у погледу уређења вршења послова регулаторног инспекцијског надзора над спровођењем мера радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности сагласно одредбама Закона и Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, бр. 36/15, 44/18-др. закон и 95/18).

Како је Законом уређен правни основ за доношење низа подзаконских аката којима ће се ова област у потпуности и у целини усагласити са правним тековинама Европске уније у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности као и са стандардима и препорученом праксом који су садржани у документима Међународне агенције за атомску енергију, Директорат је, током 2023. године, радио на припреми потребних подзаконских аката.

У складу са Законом о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности (у даљем тексту: Закон) настављен је рад на доради нацрта

- 1) Стратегије радијационе и нуклеарне безбедности
- 2) Стратегије управљања ситуацијама постојећег излагања

Такође, у складу са Законом, као и у циљу усклађивања са законодавним оквиром ЕУ, у току 2023. године израђени су и усвојени следећи правилници:

- 1) Правилник о условима за категоризацију радијационих делатности („Службени гласник РС”, бр. 94/19, 133/21, 30/22, 113/22 и 81/23);
- 2) Правилник о пријављивању намере и издавању одобрења за обављање радијационе делатности („Службени гласник РС”, бр. 30/22 и 81/23);
- 3) Правилник о декомисији нуклеарних постројења („Службени гласник РС”, бр. 30/22 и 81/23);
- 4) Правилник о издавању овлашћења за вршење послова заштите од јонизујућег зрачења („Службени гласник РС”, бр. 127/21, 81/23 и 97/23 – исправка);
- 5) Правилник о контроли радиоактивности робе приликом увоза, извоза и транзита („Службени гласник РС”, бр. 86/19, 90/19- исправка и 55/23).

Настављен је и рад на изради нацрта следећих правилника:

- 1) Правилник о условима за изузимање делатности од обавезе пријављивања, изузимање пријављене делатности од обавезе добијања одобрења и о ослобађању од регулаторне контроле;
- 2) Правилник о транспорту опасне робе класе 7 АДР/РИД/АДН (радиоактивне материје);
- 3) Правилник о ремедијацији и санацији;
- 4) Правилник о обукама, оспособљавању и обавештавању из области заштите од зрачења;
- 5) Правилник о радиоактивним изворима обукама, оспособљавању и обавештавању из области заштите од зрачења;
- 6) Правилник о радиоактивним изворима;
- 7) Правилник о контроли садржаја радионуклида;
- 8) Правилник о мониторингу радиоактивности у животној средини са Програмом мониторинга.

Сходно изнетом, доследна примена Закона, израда подзаконских аката у складу са Законом, као и регулаторни инспекцијски надзор, представљали су кључне активности Директората и у 2023. години.

5 Информисање јавности

Да би се омогућила боља сарадња са јавношћу, транспарентност информација и потпунији увид у активности и рад Директората, током 2023. године, радило се и ан даљој модернизацији и техничком унапређивању постојећег сајта Директората, при чему је редовно вршена припрема вести и нових текстова за сајт.

У циљу приближавања рада Директората како стручној, тако и широј популацији претходних година формиран је *YouTube* канал Директората, као и *LinkedIn* профил, који се

константно ажурирају и унапређују, а званичан сајт Директората је током 2023. године статистички гледано просечно имао око 3.000 уникатних посета сајту на месечном нивоу.

Такође, у периоду ванредне ситуације на територији Европе, насталих услед ратних дејстава у Украјини, а посебно по питању угрожености НЕ, и током 2023. године забележен је велики пораст посећености сајта Директората, посебно на дневном нивоу.

Одељење за контролу излагања становништва током 2023. године обрадило је тематске чланке који су објављене на сајту Директората:

- Снимање филма о активностима спроведеним током дводневне Националне симулациона вежбе. Рад на сценарију и учешће у снимању филма.
- Извештавање јавности о степену реализације пројекта „*Supply and installation of an Early Warning Radiation Monitoring Network (EWRMN) in Western Balkans.*”
- Обавештење за јавност да је МААЕ потврдила да су планови Јапана за испуштање пречишћене отпадне воде у Фукушими у море, у складу са Међународним сигурносним стандардима.

У 2023. години укупан број медијских објава које су се односиле на теме из области делокруга рада Директората је било више од 5.862. Овим темама највише су се бавили *web* портали са преко 4.720 објава, затим штампани медији са скоро 613 објава, док су ТВ станице имале преко 529 објава.

5.1 Друге информације од значаја за рад Директората

- Представници Директората учествовали су на Виртуелном састанку националних официра за везу за регион Европе Међународне агенције за атомску енергију на ком састанку је утврђен Преглед регионалних пројеката за период 2024 -2025 године.
- Даља имплементација пројекта „Поддршка регулаторном телу Србије и локалитету Винча“.
- Директорат је објавио извештај о излагању становништва јонизујућем зрачењу из животне средине у 2023. години.
- Од почетка кризне ситуације на Истоку Европе Директорат је у складу са својим надлежностима повећао степен приправности и вршио појачане активности на праћењу нивоа радиоактивности у ваздуху на територији Републике Србије и редовно обавештавао јавност.
- У циљу превенције било каквих дезинформација грађана Директорат је израдио кратак видео материјал којим се представљају капацитети Србије за процену сигурносно-безбедносне ситуације везано за нуклеарне и радиолошке ризике.
- Посредством Директората омогућено је да у Републици Србији корисник ЈП Нуклеарни објекти Србије добије приступ инсталационом фајлу и корисничком упутству за употребу следећих симулатора: реактор са водом под притиском, реактор са кључалом водом, реактор са тешком водом под притиском, интегрални реактор са водом под притиском, као и симулатор језгра реактора.

5.2 Информације од јавног значаја

На захтев заинтересованих лица, у извештајном периоду је пружено шест информација у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09, 36/10 и 105/21).

Број предмета	Датум	Подносилац	Предмет, опис
021-01-7/2023-01	17.01.2023.	ЦИНС Центар за истраживачко новинарство Београд	Увид и могућност фотографисања или копирања у комплетне списе докумената у вези са радиолошким ванредним догађајем из 2021. године у околини места Иђош код Кикинде.
021-01-14/2023-01	01.03.2023.	ИНН ВИНЧА	Укупан број читавања ТЛД фирма Х-РАУ Кошутих Екотех дозиметрија у периоду 2021-2022 године и укупно израђених пројеката мера радијационе сигурности у наведеном периоду
532-01-171/2023-01	10.03.2023.	Српски покрет Двери	Рендген апарат, здравствена установа у Коцељеви
021-01-17/2023-01	21.03.2023.	Партнери Србија	Тајност података
021-01-23/2023-01	27.04.2023.	ЈП НОС	Пријаве за учешће на конференцијама
021-01-27/2023-01	31.05.2023.	Ераковић Ана Ниш	Издавање лиценце
021-01-28/2023-01	05.06.2023.	ЈП НОС	Номинациони формулари представника РС на конференцијама МААЕ
021-01-31/2023-01	21.06.2023.	Јусуфовић Злата, Београд	Овлашћење
021-01-36/2023-01	28.07.2023.	ЈП НОС	Укупан број реализованих одлазака запослених из Директората на све догађаје у организацији МААЕ од 01.01.2022-15.07.2023.
021-01-39/2023-01	04.09.2023.	Лешић Милан, Београд	Укупни расходи на име путних трошкова запослених трошкова горива и енергије за 2021. годину
021-01-40/2023-01	05.09.2023.	ЈП НОС	Владимир Јањић
021-01-41/2023-01	15.09.2023.	Лешић Милан, Београд	Укупни расходи на име путних трошкова запослених, трошкова горива и енергије за 2019. годину
021-01-51/2023-01	05.10.2023.	ЈП НОС	Извоз РАО у периоду 01.01.2020.-01.10.2023. године
021-01-54/2023-01	13.10.2023	Центар за владавину права УГ Београд	Заснивање радног односа запослених
07-00-2/2023-01	20.10.2023	Повереник за ИЈЗ и заштиту података личности	Жалба Лешић Милана из Београда (адвокат Челенковић Бојан Београд)
7-00-3/2023-01	24.10.2023.	Повереник за ИЈЗ и заштиту података личности	Жалба Лешић Милана из Београда (адвокат Челенковић Бојан Београд) - 2019. год
120-00-5/2023-01	13.11.2023.	Центар за владавину права УГ Београд	Зараде запослених
120-00-6/2023-01	06.12.2023.	Центар за владавину права УГ Београд	Најниже зараде за април и октобар 2022. године и април и октобар 2023. године
021-01-63/2023-01	11.12.2023.	Митровић Владимир Панчево	Модуларни нуклеарни реактори
114-02-93/2023-01	18.12.2023.	Центар за владавину права УГ Београд	Дневнице за службени пут у земљи и иностранству током 2023. године
171-00-6/2023-01	25.12.2023.	Центар за владавину права УГ Београд	Информација о јубиларним наградама у периоду од 2021- 2023. године
7-00-5/2023-01	25.12.2023.	Повереник за ИЈЗ и заштиту података личности	жалба УГ Центар за владавину права из Београда (пуномоћник Иван -Нинић адвокат, Београд)
021-01-68/2023-01	25.12.2023.	Војиновић Јелена, Ниш	(пуномоћник адв. Јелена Алексић Ниш)- специјалистичка лекарска ординација за радиологију Артро Медик, Ниш

6 Међународна сарадња и управљање пројектима

Током 2023. године у Одсеку за међународну сарадњу и управљање пројектима (у даљем тексту: Одсек) спровођене су следеће групе активности:

- 1) Сарадња са Међународном агенцијом за атомску енергију (МААЕ):
 - а. Реализација и праћење активних националних, регионалних и међурегионалних пројеката из пројектних циклуса 2018 – 2019, 2020 – 2021 и 2022 – 2023.
 - б. Програмирање националних пројеката за пројектни циклус 2024 – 2025.
 - в. Организација скупова у Републици Србији и припрема за 67. заседање Генералне конференције МААЕ.
 - г. Ванпројектне активности МААЕ.
- 2) Портал за међународну сарадњу Републике Србије са МААЕ и информисање јавности;
- 3) Остале активности.

6.1 Сарадња са Међународном агенцијом за атомску енергију МААЕ

6.1.1 Реализација и праћење националних, регионалних и међурегионалних пројеката из пројектног циклуса 2018 – 2019, 2020 – 2021 и 2022 – 2023.

Сарадња са МААЕ се током 2023. године остваривала посредством различитих типова пројеката у оквиру Програма техничке помоћи и сарадње, а Одсек је био задужен за реализацију Програма, као и за праћење и евалуацију националних, регионалних и међурегионалних пројеката из актуелног пројектног циклуса. У 2023. години настављена је реализација 3 нова национална пројекта у различитим институцијама Републике Србије:

- **SRB/6/016** - *Strengthening Calibration Services at the Secondary Standard Dosimetry Laboratory for Radiotherapy Applications*, национални координатор пројекта: Лабораторија за заштиту од зрачења и заштиту животне средине, Институт за нуклеарне науке „Винча“, Винча (Милош Живановић);
- **SRB/6/017** - *Introducing Radionuclide Theranostics in the Centre of Nuclear Medicine, Clinical Centre of Serbia*, национални координатор пројекта: Центар за нуклеарну медицину Клинички центар Србије, Београд (Вера Артико);
- **SRB/9/007** - *Strengthening Radiation Safety Capabilities in Public Company „Nuclear Facilities of Serbia“*, национални координатор пројекта: Јавно предузеће „Нуклеарни објекти Србије“, Винча (Наташа Лазаревић).

У 2023. настављено је са реализацијом 5 национална пројекта из претходних пројектних циклуса 2020 – 2021, којима је одобрено шестомесечно или једногодишње продужење од стране МААЕ, како би се реализовале заостале активности набавке опреме или заостале активности јачања људских ресурса:

- **SRB/5/004** - *Strengthening of National Reference Laboratories Capacities for Early Detection, Epidemiological Surveillance and Control of Trans-boundary Animal Diseases in emergency situations*. Национални координатор пројекта: Научни институт за ветеринарство Србије (Весна Милићевић).
- **SRB/6/014** - *Strengthening the National Capacities for Radiopharmaceutical Production in the Republic of Serbia*. Национални координатор пројекта: Институт за нуклеарне науке „Винча“ (Марко Перић).
- **SRB/6/015** - *Upgrading radionuclide therapy and diagnostics and improving advanced application of external beam and brachytherapy in Serbia*. Национални координатори пројекта: Институт за онкологију и радиологију Србије, Београд (Татјана

Станојковић) и Институт за онкологију Војводине – Сремска Каменица, Сремска Каменица (Борислава Петровић).

- **SRB/6/013** - *Improving Diagnostics and Therapy in the Treatment of Chronic Disease*. Национални координатор пројекта: Министарство здравља Републике Србије (Небојша Јокић). Институције у којима се спроводи пројекат су: Институт за онкологију и радиологију Србије, Клинички центар Србије, Клинички центар Војводине, Институт за онкологију Војводине – Сремска Каменица и Клинички центар Крагујевац.
- **SRB/3/004** - *Safely Managing Waste, Sealed Sources, Decommissioning and Site Remediation Activities at the Vinca Institute*, национални координатор пројекта: Јавно предузеће „Нуклеарни објекти Србије“, Београд

Разнородне институције Србије учествовале су у **укупно 22 регионалних пројеката региона Европе (RER)**, од чега је 12 регионалних пројеката из пројектног циклуса МААЕ 2022-2023, 9 регионалних пројеката из циклуса МААЕ 2020-2021, и 1 регионални пројекат из циклуса МААЕ 2018-2019, као и у **укупно 4 међурегионална пројекта (INT)**, а Одсек је био задужен за њихову реализацију, праћење и евалуацију.

Током 2023. године **реализовано је укупно 91 учешћа** на обукама/ радионицама/ састанцима по регионалним пројектима. Такође, **реализовано је укупно 4 учешћа у међурегионалним пројектима** од интереса.

Реализовано је **укупно 20 учешћа** у оквиру 5 национална пројекта.

Неки регионални пројекти последњих година омогућавају активности набавке и донације опреме, а Одсек је био ангажован око процедура увоза. У 2023. години опрема је донирана по следећим регионалним пројектима:

- **RER5/026** - *Enhancing the Capacity to Integrate Sterile Insect Technique in the Effective Management of Invasive Aedes Mosquitoes* – прималац донације: Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет (Александра Игњатовић Ђупина);
- **RER/5/027** - *Enhancing Preparedness Capacities of the Veterinary Sector to Confront with Emerging and Re-emerging Diseases of Livestock and Wildlife* – прималац донације: Научни институт за ветеринарство Србије (Весна Игњатовић);
- **RER/6/037** - *Strengthening Nuclear Medicine Capabilities* – прималац донације: Институт за онкологију Војводине (Јасна Михаиловић).
- **RER/7/014** - *Improving Environmental Monitoring And Assessment for Radiation Protection in the Region* – прималац донације: Директорат за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије (Маја Еремић-Савковић).

У 2023. години опрема је донирана по следећем међурегионалном пројекту:

- **INT/9/186** - *Sustaining Cradle-to-Grave Control of Radioactive Sources - Phase II* – прималац донације: Јавно предузеће „Нуклеарни објекти Србије“ (Ненад Михајловић).

Током године праћена је реализација свих пројеката из програма техничке помоћи и сарадње у које је Република Србија укључена. Рађен је мониторинг активности у оквиру националних, регионалних и међурегионалних пројеката, као и других активности које се остварују са МААЕ.

У оквиру техничке помоћи МААЕ спроведена и обука кадрова из Директората за обављање појединих регулаторних послова из области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности.

6.1.2 Програмирање националних пројеката за пројектни циклус 2024 - 2025.

У 2023. години је у коначној форми израђена и одобрена пројектна документација сета националних пројеката за пројектни циклус МААЕ ТС 2024–2025. Савет гувернера МААЕ је у новембру одобрио три национална пројекта за Републику Србију:

- **SRB2022001** - *Improving Diagnostics of Cardiovascular Diseases and Identification of Sentinel Lymph Node in Surgical Treatment of Breast Cancer and Melanoma in Serbia* (Универзитетски клинички центар Крагујевац и КБЦ Бежанијска коса);
- **SRB2022002** - *Strengthening the Serbian Regulatory Body and its Supportive Technical Capabilities* (Директорат за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије);
- **SRB2022003** - *Upgrading and Strengthening the Capacities of National Reference Laboratories for Early Detection, Surveillance and Control of Transboundary Animal Diseases in Outbreak Situations* (Ветеринарски специјалистички институт „Краљево“);
- **SRB2022004** - *Increasing Serbia's Capacity to Integrate SIT in Control of Aedes Invasive Mosquitoes by Establishing the Mass-Rearing* (Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду).

6.1.3 Организација скупова у Републици Србији и припрема за 67. ГК МААЕ

Током августа месеца припремљени су нацрт текста Платформе са предлогом Закључка са образложењем за потребе учешћа делегације Републике Србије на 67. заседању Генералне конференције МААЕ у периоду 25-29. септембра 2023. године, а предузет је и низ других корака у циљу организације учешћа наших делегата (дистрибуција информација делегатима и институцијама, организација билатералних и мултилатералних састанака са иностраним партнерима, регистрација делегата, итд.), у тесној сарадњи са колегама из других институција (Стална мисија Републике Србије при ОЕБС и др. међународне организације у Бечу, Министарство за заштиту животне средине, Министарство културе и информисања).

Представници Директората су поред осталих активности на ГК имали и неколико значајних састанака на маргинама ГК, и то: састанак са представницима МААЕ задуженим за развој нуклеарне инфраструктуре у земљама чланицама, састанак и потписивање Аранжмана између Регулаторне Комисије за нуклеарну енергију САД (*The U.S. Nuclear Regulatory Commission - NRC*) и Директората о размени техничких информација и сарадњи у области нуклеарне сигурности, билатерални састанак са представницима регулаторног тела Мађарске (*Hungarian atomic energy authority – HAEA*), састанак са представницима ЕК, као и састанак националних координатора за везу са Међународном агенцијом за атомску енергију (МААЕ), за регион Европе и централне Азије.

Такође, представници Директората, као чланови делегације присуствовали су и свечаном пријему који је, у част 67. Генералне конференције Међународне агенције за атомску енергију, одржала делегација САД, као и Панелу који је одржан у бечком музеју Албертина, поводом обележавања 70 година од говора „Атоми за мир“, америчког председника Двајта Ајзенхауера.

Током 2023. године реализоване су студијске посете страних држављана у оквиру националних пројеката ТС МААЕ њихових земаља, чији су домаћини институције у Републици Србији:

- FS-BOT5022-2002457 – посетилац: *Galeboe MODISE*¹ из Боцване, институција домаћин: Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду, период студијског боравка: 09. 01 - 09. 03. 2023.

¹ Име и презиме посетилаца наведени су онако како су исписани у њиховим пасошима

- FS-MAR5029-2202300 – посетилац: *Ravi SEEWOOGOOLAM*² са Маурицијуса, институција домаћин: Институт за ратарство и повртарство у Новом Саду, период студијског боравка: 10. 01 - 10. 03. 2023.

Током 2023. спроведене су припремне активности за организацију три скупа ТС МААЕ у Републици Србији:

- *TN-RER6040-2207709*- Регионални тренинг курс о радиотерапији за рак грлића материце вођеној сликом: фокус на брахитерапији, курс је одржан у Новом Саду у периоду 27-31. марта 2023. године;
- *TN-RER1021-2206831*- Регионални тренинг курс о сигурном раду постројења за озрачивање, курс је одржан у Београду у периоду у 26-30. јуни 2023. године;
- *TN-RER5027-2303079*- Регионални тренинг курс о хватању дивљих животиња и узимању узорака, курс је одржан у Краљеву у периоду 09-13. октобра 2023. године.

Припремне активности укључивале су покретање процедуре за усвајање платформе (*Host Government Agreement*) о одржавању скупа у Србији, као и пратећу кореспонденцију са домаћином скупа и ТС МААЕ.

Током године Директорат је од стране ТС МААЕ био информисан о ангажовању домаћих стручњака у експертским мисијама МААЕ:

- *EXP-RER0049-EVT2300763* – ангажовани стручњак Јадранка ЂУРИЧИЋ, време и место одржавања мисије: 04-07.09.2023. године, Лисабон, Португал;
- *EXP-SAU9012-EVT2304048* – ангажовани стручњак Мирјана РАДЕНКОВИЋ, време и место одржавања мисије: 10-14.09.2023. године, Ријад, Саудијска Арабија.

6.1.4 Ванпројектне активности МААЕ

Током године праћена је реализација свих учешћа на ванпројектним скуповима МААЕ у које је Република Србија укључена. То су скупови у организацији осталих департмана МААЕ, односно они изван Департмана техничке сарадње МААЕ, који обухватају различите техничке састанке, конференције, координисане истраживачке активности, разне специјализоване мисије итд.

Током 2023. године представници Републике Србије имали су **укупно 29 реализованих учешћа у 36 ванпројектних скупова МААЕ и укупно 9 реализованих учешћа на 8 конференција** у организацији МААЕ.

RASIMS2 платформа МААЕ

Током 2023. године платформа је ажурирана по следећим тематским областима:

1. *TSA1 Regulatory infrastructure*

6.2 Реализација пројеката из фондова Европске комисије

- *INSC Project „Support to Serbian Regulatory Authority and the Vinča site, Republic of Serbia“ , Task3: Development and installation of the radiation exposures registry for occupational exposed persons (radiation workers)*. Пројекат води консултантска фирма *ENCO* из Аустрије.

Током 2023. године у оквиру пројекта одржани су следећи састанци:

1. 3rd Periodic Progress meeting, 27. јуни 2023. године, Београд.

² Име и презиме посетилаца наведени су онако како су исписани у њиховим пасошима

Током 2023. године пројекат у делу Поглавље 3 (*Task 3*) се реализовао кроз следеће активности:

- Настављен је рад на развоју програма базе за изложена лица (дефинисан је садржај базе, приступ, процес уношења података)
 - Овлашћена правна лица доставила су своје базе изложених радника за период од 1. јануара 2021. године до 1. септембра 2023. године.
 - Дати су коментари овлашћених правних лица на драфт базе
 - У складу са законом о заштити података о личности направљен је споразум између фирме ENCO из Аустрије и Директората приликом предаје база овлашћених сервиса.
- *INSC 2018/401-066 “Customisation of the European Radiological Data Exchange Platform (EURDEP) for the Gulf Cooperation Council Region and Support to the Exchange of Data between National Radiation Monitoring Networks in Countries of the Western Balkans and EURDEP”.*

Пројекат је започет 2021. године. Активности у оквиру имплементације пројекта у 2023. години:

EXTRA-EURDEP билатерални састанак (*Bilateral Meeting with the Republic of Serbia*) између Европске комисије и Републике Србије. 13. до 16. март 2023., Београд, Србија.

- *„Supply and installation of an Early Warning Radiation Monitoring Network (EWRMN) in Western Balkans.*

Везано за донирану опрему од стране Европске комисије, а у складу са Закључком Владе 05 Број 48-4145/2022-02 од 26. маја 2022. године Директорату је комплетна опрема испоручена почетком октобра 2023. године.

Имплементација пројекта је започета у 2022. години и спроводила се кроз:

- Селекцију локација за инсталацију мерних уређаја. Изабране су 33 локације, односно 34 локације у Србији, а за 33 уређаја.
 - Обилазак и преглед техничких карактеристика изабраних локација у складу са захтевима и условима прописаним од стране произвођача.
 - У периоду од 22.11. до 29.11.2023. године, у Директорату је представник немачке фирме, произвођача предметних уређаја, одржао обуку за запослене у Директорату и запослене код локалног партнера. Током овог периода је такође извршена и прва инсталација уређаја на одређене локације, конкретно на 6 локација, и то: Копаоник, Шид, Краљево, Зајечар, Врање и Београд-Винча.
 - До краја 2023. године Директорат је у сарадњи са представницима произвођача уређаја вршио инсталацију на осталим локацијама на територији Србије.
 - Напомињемо, да је током 2022. и 2023. године Директорат уложио изузетне напоре на реализацији овог пројекта, константно решавајући проблеме са појединим локацијама, да су неадекватне за постављање уређаја (радови на локацији, имовинско-правни и др. проблеми), или да су у последњем моменту промењене од стране РХМЗ или локалних самоуправа.
- *INSC 2019/409-169 „Emergency Preparedness and Response in the Western Balkan Region“*

Циљ пројекта је обезбеђење система који служи за планирање, као и управљање активностима у случају *нуклеарних или радиолошких акцидента*. Пројекат на регионалном нивоу води консултантска фирма ENCO из Аустрије.

Током 2023. године пројекат се реализовао кроз:

1. Одржана дводневна Национална симулациона вежба 8. и 9. фебруара у просторијама Директората. Активни учесници били су представници Директората, као и представници државних институција који ће имати улогу оператора у *JRODOS* програму и доносиоца одлука у нуклеарним или радиолошким ванредним ситуацијама.
2. Одржана обука „*Train the Trainers*“ у Подгорици, Црна Гора од 25.-26.априла 2023.
3. На Охриду, Северна Македонија од 9. до 12. маја 2023. одржан последњи састанак којим је званично и завршена реализација пројекта.

- *RER/7/014 – Improving Environmental Monitoring And Assessment for Radiation Protection in the Region*

Реализација редовних пројектних активности у циљу имплементације пројекта у Србији што укључује и набавку опреме у оквиру пројекта.

- Реализован је увоз уређаја за сакупљање узорака аеросола.

- *RER/9/155 – „Enhancing Regulatory and Metrological Infrastructures Needed to Ensure Radiation Safety in Naturally Occurring Radioactive Materials Industry”*

Реализација редовних пројектних активности у циљу имплементације пројекта у Србији.

6.3 Портал за међународну сарадњу Републике Србије са МААЕ и информисање јавности

Током 2023. године комплетна електронска евиденција о учешћима домаћих кандидата на скуповима МААЕ, као и подаци и пратећа документација која се односи на саме скупове и/или пројекте у оквиру којих су се скупови реализовали, води се у оквиру SQL базе података која чини основу *Портала за међународну сарадњу Републике Србије са Међународном агенцијом за атомску енергију*.

Да би се омогућила боља сарадња са јавношћу, транспарентност информација и потпунији увид у активности и рад и значај Одсека за међународну сарадњу, током 2023. године спровођено је редовно ажурирање интернет сајта Директората у целинама које се односе на међународну сарадњу³, као и припрема вести и нових текстова за сајт.

7 Активности на пословима ЕУ интеграција

У оквиру активности везано за послове европских интеграција РС у ЕУ, Директорат за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије је, и током 2023. године, учествовао у раду три преговарачке групе: **Преговарачке групе за енергетику-15**, **Преговарачке групе Заштита потрошача и заштита здравља-28** и **Преговарачке групе наука и истраживање-25**. У том смислу су:

- Израђене табеле јачања административних и институционалних капацитета за нови НПAA 2022-2025;
- Припремљени Прилог за извештај о спровођењу НПAA за 2023. године;
- Припремљен прилог за Годишњи извештај о напретку за 2023. годину у оквиру ПГ 15 за део 6. Нуклеарна енергија, нуклеарна сигурност и заштита од зрачења;
- Учешће на Деветом састанку Одбора за ССП одржаном 11. јула 2023. године;
- Припремљени коментари на Оперативне закључке састанка Пододбора за транспорт, енергетику, животну средину, климатске промене и регионални развој, који је одржан 12. децембра 2022. године;

³ На страницама интернет сајта Директората које се односе на међународне уговоре и Додатни протокол није било измена.

- Припремљени прилози за Пододбор за транспорт, енергетику, животну средину, климатске промене и регионални развој Одбора за спровођење ССП (3.5. Нуклеарна сигурност и заштита од зрачења), који је одржан 7-8. децембра 2023. године;
- Обављане су и све остале неопходне активности у консултацијама са представницима ПГ 15, 25 и 28 у циљу благовремене реализације свих задатака у оквиру наведених преговарачких група.

8 Послови у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности

Према плану и програму рада за 2023. годину Сектор за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност реализовао је следеће послове:

8.1 Израда законских и подзаконских аката

У складу са Законом о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности (у даљем тексту: Закон) настављен је рад на нацртима следећих стратешких докумената:

- 1) Стратегија радијационе и нуклеарне безбедности
- 2) Стратегија ситуација постојећег излагања

У складу са Законом, као и у циљу усклађивања са законодавним оквиром ЕУ, у току 2023. године извршене су измене следећих правилника:

- 1) Правилник о условима за категоризацију радијационих делатности („Службени гласник РС”, бр. 94/19, 133/21, 30/22, 113/22 и 81/23);
- 2) Правилник о пријављивању намере и издавању одобрења за обављање радијационе делатности („Службени гласник РС”, бр. 30/22 и 81/23);
- 3) Правилник о декомисији нуклеарних постројења („Службени гласник РС”, бр. 30/22 и 81/23);
- 4) Правилник о издавању овлашћења за вршење послова заштите од јонизујућег зрачења („Службени гласник РС”, бр. 127/21, 81/23 и 97/23 – исправка);
- 5) Правилник о контроли радиоактивности робе приликом увоза, извоза и транзита („Службени гласник РС”, бр. 86/19, 90/19- исправка и 55/23).

Настављен је и рад на изради нацрта следећих правилника:

- 1) Правилник о условима за изузимање делатности од обавезе пријављивања, изузимање пријављене делатности од обавезе добијања одобрења и о ослобађању од регулаторне контроле;
- 2) Правилник о транспорту опасне робе класе 7 АДР/РИД/АДН (радиоактивне материје);
- 3) Правилник о ремедијацији и санацији;
- 4) Правилник о обукама, оспособљавању и обавештавању из области заштите од зрачења;
- 5) Правилник о радиоактивним изворима обукама, оспособљавању и обавештавању из области заштите од зрачења;
- 6) Правилник о радиоактивним изворима;
- 7) Правилник о контроли садржаја радионуклида;
- 8) Правилник о мониторингу радиоактивности у животној средини са Програмом мониторинга.

Представници Директората чланови су радне групе за израду Стратегије заштите животне средине-Зелена агенда. У поступку израде нацрта ове стратегије учествовали су на више састанака одржаних током 2023. године.

На захтев министарства здравља Директорат је доставио коментаре на следећа документа:

- Програм здравствене безбедности у Републици Србији за 2023-2028.

Представници Директората учествовали су и у изради документа процена ризика од катастрофа за град Београд.

8.2 Активности на одржавању и унапређењу система за одговор на нуклеарну или радиолошку ванредну ситуацију

Потписивањем Споразума између Европске заједнице за атомску енергију (*EURATOM*) и држава нечланица Европске уније у систему Заједнице за рану размену информација у случају радиолошке ванредне ситуације (*ECURIE*) (2003/C 102/2) у складу са Одлуком Савета број 87/600/Евроатом од 14. децембра 1987. о договорима Заједнице у вези са раном разменом информација у случају ванредне радиолошке ситуације Србија је приступила систему *ECURIE (European Community Urgent Radiological Information Exchange)*. С тим у вези, Европској комисији су достављени подаци о органу који ће бити надлежан за спровођење споразума и контакт тачки која мора да буде доступна 24 часа дневно.

1) Систем за правовремену најаву акцидента

- Редовно праћење и анализа података о резултатима мерења јачине амбијенталног еквивалента дозе гама зрачења у ваздуху.
- Редовно одржавање мерних уређаја;
- Селекција локација за инсталацију мерних уређаја набављених по пројекту Европске комисије „*Supply and installation of an Early Warning Radiation Monitoring Network (EWRMN) in Western Balkans*“. Изабране су 33 локације.
- Обилазак и преглед техничких карактеристика изабраних локација;
- Инсталација 31 уређаја новог система ране најаве на 31 локације на територији Србије.

2) Нуклеарни или радиолошки ванредни догађаји

- Редовна координација и комуникација са учесницима укљученим у одговор на нуклеарну или радиолошку ванредну ситуацију
- Учесће у вежбама за одговор на нуклеарну или радиолошку ванредну ситуацију
 - *ConvEx* вежбе у организацији МААЕ.
 - *ConvEx-1b* одржана 28. марта 2023. године;
 - *ConvEx-2a* одржана 14. јуна 2023. године.
 - *ConvEx-1* одржана 15. август 2023. године;
 - Вежба организована у оквиру Групе корисника *JRODOS* програма (*Rodos User Group, RUG*), одржана од 12. до 26. септембра 2023. године
- Праћење МААЕ *USIE* сајта
- Обавештавање јавности о ванредним догађајима на нуклеарним реакторима и другим ванредним догађајима у 2023. години.

8.3 Активности у оквиру мониторинга радиоактивности у животној средини

- Анализа резултата мерења и објављивање Извештаја о нивоу излагања становништва јонизујућем зрачењу за 2022. годину.
- Припрема образаца за Извештај о систематском испитивању радиоактивности у животној средини у 2023. години;
- Преглед привремених извештаја овлашћених правних лица који се односе на реализацију дела програма Систематског испитивање радиоактивности животне средине за 2023. годину, а у складу са потписаним уговором.
- Преглед извештаја о извршеним пословима систематског испитивања радиоактивности у животној средини Републике Србије у 2023. години које су доставила овлашћена правна лица.

- Надзор над активностима које пружаоци услуга обављају у оквиру уговора о систематском испитивању радиоактивности у животној средини Републике Србије за 2023. годину.

8.4 Активности везане за оружани сукоб у Украјини

Од почетка оружаног сукоба на територији Украјине 24. фебруара 2022. године спроведене су и током 2023. године следеће активности:

- Континуирано праћење дозе гама зрачења у ваздуху аутоматским мерним станицама система за рано упозоравање на нуклеарни или радиолошки акцидент на територији Републике Србије;
- Праћење нивоа дозе гама зрачења у ваздуху у Европи, укључујући Украјину кроз *EURDEP* платформу (Европска платформа за размену радиолошких података);
- Праћење и размена информација кроз систем за обавештавање о ванредним догађајима Међународне агенције за атомску енергију (МААЕ) у складу са Конвенцијом о раном обавештавању о нуклеарним несрећама;
- Свакодневно покретање *JRODOS* програма у циљу прогнозе могућег кретања радиоактивног облака уколико би дошло до испуштања радиоактивних материја у животну средину у нуклеарним електранама у Украјини;
- Извештавање надлежних институција о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности на територији Украјине, Европе и наше земље у складу са дневним информацијама. Дневни извештаји и извештаји у складу са важносту догађаја у Украјини са аспекта нуклеарне сигурности;
- Извештавање становништва путем сајта Директората о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности на територији Украјине, Европе и наше земље у складу са дневним информацијама.

8.5 Издавање одобрења и овлашћења

Током 2023. године вршени су редовни послови у вези са издавањем одобрења за обављање делатности и овлашћења за вршење послова заштите од зрачења у складу са Законом.

Издавање одобрења

Одељење за контролу радијационих делатности и нуклеарних активности је издало укупно 1.925 докумената у 2023. години. У Табели 1. је дат преглед издатих докумената.

Табела 1. Број издатих докумената током 2023. године

ТИП ДОКУМЕНТА	Делатности у медицини	Промет и транспорт	Индустрија и истраживања	Нуклеарне активности	Укупно
Регистрација радијационе делатности ниског ризика	36	25	16	/	77
Лиценца за обављање радијационе делатности умереног ризика	30	10	2	/	42
Лиценца за обављање радијационе делатности високог ризика	15	1	/	/	16
Лиценца за обављање нуклеарне активности	/	/	/	1	1
Решење којим се одобрава коришћење извора јонизујућих зрачења	174	/	27	/	201

Потврда намере обављања делатности	12	/	14	/	26
Сагласност на прелиминарни извештај о сигурности	15	/	/	/	15
Обустава сагласности на прелиминарни извештај о сигурности	1	/	/	/	1
Сагласност за санацију контаминираниог објекта	/	/	1	/	1
Исправка грешке	1	/	1	/	2
Одузимање решења	22	/	2	/	24
Измена решења (одобрења)	2	/	1	/	3
Обустава поступка	6	/	3	1	7
Одбацивање	/	/	/	1	1
Дописи и обавештења	308	/	68	8	
Решење о издавању дозволе за транспорт радиоактивних материјала	/	469	/	/	469
Решење о издавању дозволе за промет радиоактивног материјала	/	246	/	/	246
Решење о издавању дозволе за промет уређаја који производе јонизујућа зрачења	/	327	/	/	327
Решење о издавању дозволе за промет деутеријума и његових једињења	/	79	/	/	79
УКУПНО	623	1157	134	11	1925

Издавање овлашћења

У оквиру активности издавања овлашћења за вршење послова заштите од зрачења, у току 2023. године издато је укупно 8 овлашћења.

Одсек за мониторинг, контролу и ванредне ситуације вршио је процену документа за деловање у ванредном догађају током поступка издавања одобрења правним лицима.

Одсек за мониторинг, контролу и ванредне ситуације израдио је упутство за израду плана за деловање у ванредном догађају за кориснике извора јонизујућег зрачења и правна лица овлашћена за израду Извештаја о сигурности и Програма заштите од јонизујућег зрачења.

8.6 Safeguards и Додатни протокол

У току 2023. године обављене су редовне годишње активности у складу са обавезама Републике Србије према одредбама Споразума о примени гаранција уз уговор о неширењу нуклеарног оружја и Додатног протокола уз Споразум о примени гаранција, које се односе на евиденцију и пријављивање нуклеарног материјала и повезаних активности Међународној агенцији за атомску енергију (МААЕ).

Редовна посета инспектора Међународне агенције за атомску енергију у складу са одредбама Споразума о примени гаранција обављена је у периоду 07. – 08. новембар. Као резултат посете од МААЕ је добијен закључак да Република Србија испуњава своје обавезе по Споразуму о примени гаранција уз уговор о неширењу нуклеарног оружја и да се нуклеарни материјал не користи за недозвољене и непријављене активности.

8.7 Међународне конвенције

Током 2023 године активно је праћена комуникација у вези са одржавањем прегледних састанака по међународним конвенцијама.

Конвенција о нуклеарној сигурности

У периоду од 20. до 31. марта 2023. године делегација Републике Србије је учествовала на Заједничком 8. и 9. Прегледном састанку земаља чланица Конвенције о нуклеарној сигурности. Састанак је одржан у седишту Међународне агенције за атомску енергију (МААЕ) у Бечу. На састанку су представљени Први и Други национални извештаји Републике Србије по Конвенцији о нуклеарној сигурности.

8.8 Учешће на скуповима и састанцима

Током 2023. године реализовано је учешће на следећим скуповима и састанцима:

- На позив румунског регулаторног тела *CNCAN (Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare)* представници Директората присуствовали су румунској националној вежби под називом „*VALAHIA 2023 full -scale exercise, VIP Observer TOUR*“, која је у периоду од 3.-5. октобра одржана у Румунији. Сценарио националне вежбе укључио је симулацију нуклеарне ванредне ситуације у нуклеарној електрани „Чернавода“ на којој су тестиране процедуре реаговања у ванредној ситуацији и способност свих кључних актера, носилаца лиценце, представника институција локалних власти укључених у одговор на ванредну ситуацију. Вежба се одвијала се на локалитетима: Чернавода, Фетешти, Констанца, Чолпани и Букурешт и у њој су учествовале све релевантне националне институције: Румунско регулаторно тело у области нуклеарне сигурности (*CNCAN*), Румунски национални центар за управљање ванредним ситуацијама, Нуклеарна електрана „Чернавода“, Универзитетска болница у Букурешту и многи други.
- XXXII Симпозијуму Друштва за заштиту од зрачења Србије и Црне Горе од 03. до 06. октобра 2023. године у Будви, Црна Гора.
- Конгресу Удружења радиолошких техничара и техничара нуклеарне медицине Србије, од 12. до 14. маја 2023. године на Златибору.

8.9 Учешће на стручним скуповима и обукама

Стручно усавршавање запослених одвијало се кроз учешће на скуповима у организацији Међународне агенције за атомску енергију и Европске комисије.

8.10 Остале активности

Одељење за контролу излагања становништва у складу са захтевима правних лица издавало је тумачења Правилника о контроли радиоактивности робе приликом увоза, извоза и транзита („Службени гласник РС“, бр.86/19 и 90/19).

Учешће у изради Акционог плана за спровођење стратегије за смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама у Републици Србији за период 2024. - 2026. године.

9 Послови инспекцијског надзора

Према плану и програму рада за 2023. годину Сектор инспекције за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност, Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије реализовао је следеће послове:

9.1 Редовни инспекцијски надзори:

У 2023. години Инспекција је вршила редовне инспекцијске надзоре над регистрованим надзираним субјектима према утврђеном плану инспекцијских надзора за 2023. годину. Укупан број редовних инспекцијских надзора је 42, извршен код укупно 40 надзираних субјеката.

Списак надзираних субјеката код којих је извршен редовни инспекцијски надзор је представљен у следећој табели:

Надзирани субјекат	Делатност
Ординација опште стоматологије Belville Dental, Београд	стоматологија/дијагностика
Ординација опште денталне медицине Ruben Dental Clinic, Зајечар	стоматологија/дијагностика
Амбуланта медицинског техничара Ро-Орто-Дентал, Аранђеловац	стоматологија/дијагностика
Општа болница Medigroup, Нови Београд	медицина/дијагностика
Дом здравља VIP Medical, Лесковац	медицина/дијагностика
Конмат д.о.о. Београд (Палилула)	индустријска радиографија
Завод за заваривање д.о.о. Београд - Вождовац	индустријска радиографија
Алфа Тест д.о.о. Ниш	сервисирање и поправљање извора зрачења
Приватна ветеринарска амбуланта за мале животиње "Борзои", Татјана Левнаић ПР Београд	ветерина
Институт за медицину рада Др Драгомир Карајовић, Београд	овлашћено правно лице
Институт за медицину рада Др Драгомир Карајовић, Београд	обучавање изложених радника
Дом здравља Крушевац	стоматологија/дијагностика
Дом здравља Пирот	стоматологија/дијагностика
Казнено-поправни завод у Нишу	медицина/дијагностика
Дом здравља Бела Паланка	медицина/дијагностика
АД ЕПС Београд - огранак ТЕ Костолац	индустрија/контрола квалитета и производа
Жарвел Вет д.о.о. Бечеј	ветерина
Кварк д.о.о. Крагујевац	овлашћено правно лице
Interlab Exim d.o.o. Београд (Савски Венац)	промет извора зрачења
Стоматолошка ординација Др Бисерка Шарановић - Банковић ПР Београд	стоматологија/дијагностика
Специјалистичка стоматолошка ординација АС Дентал Александар Стојковић, предузетник, Чачак	стоматологија/дијагностика
Дом здравља Рашка	медицина/дијагностика
Завод за здравствену заштиту радника R-Medica	медицина/дијагностика
Дом здравља Раковица	медицина/дијагностика

Технички центар - Инспект д.о.о. Обреновац	индустријска радиографија
Иван Лукић ПР Ветеринарска амбуланта Pet Store Doggy Dog Младеновац	ветерина
Промедиа д.о.о. Кикинда	сервисирање и поправљање извора зрачења
Дом здравља Нови Кнежевац	стоматологија/дијагностика
Стоматологија Алексић, Шабац	стоматологија/дијагностика
Дом здравља Суботица	медицина/дијагностика
Душан Марић ПР Поликлиника из области ортопедије радиологије и опште медицине ORTO MD 2019, Нови Сад	стоматологија/дијагностика
Метал-Инспект д.о.о. Београд (Чукарица)	индустријска радиографија
Denta BP Pharm Eksport-Import d.o.o. Београд (Врачар)	сервисирање и поправљање извора зрачења
Универзитет у Новом Саду, Природно - математички факултет	овлашћено правно лице
Magna Pharmacia d.o.o. Београд	сервисирање и поправљање извора зрачења
Ординација опште стоматологије Dental Flash	стоматологија/дијагностика
Завод за радиологију и ултразвучну дијагностику Еуроудијагностика	медицина/дијагностика
Дијагностички центар Храм	медицина/дијагностика
Суноко д.о.о. ПЦ Ковачица	индустрија
Нектар д.о.о.	индустрија
MS Global Trade d.o.o.	промет извора зрачења
Метал-Инспект д.о.о. Београд (Чукарица)	индустријска радиографија
Метал-Инспект д.о.о. Београд (Чукарица)	обучавање изложених радника
Укупно:	42

9.2 Ванредни инспекцијски надзори:

У току 2023. године инспекција је поступала по пријавама и представкама физичких лица, правних субјеката и других државних органа у складу са законским овлашћењима.

Укупан број извршених ванредних инспекцијских надзора је **25**, од тога:

- Рад са изворима зрачења без адекватне ауторизације: 13
- Уклањање радиоактивних громобрана: 2
- Детекција напуштених извора зрачења: 5
- Контрола излагања професионално изложених лица и становништва: 2
- Остале представке у домену радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности: 2
- Ванредни догађаји: 1

Списак надзираних субјеката код којих је извршен ванредни инспекцијски надзор је представљен у следећој табели:

Надзирани субјекат	Предмет инспекцијског надзора
Енергоразвој д.о.о. Београд	Сервисирање и монтажа јонизујућих детектора дима
Привредно друштво Ospita Diagnostics d.o.o. Београд	Обављање радијационе делатности без претходно прибављеног одобрења Директората
Јован Новак ПР, Радња за поправки електронске и оптичке опреме МР-Инсталације Нови Сад	Обављање радијационе делатности без претходно прибављеног одобрења Директората
Привредно друштво Ospita Diagnostics d.o.o. Београд	Обављање радијационе делатности без претходно прибављеног одобрења Директората
Ватрогат д.о.о. Нови Београд	Сервисирање и монтажа јонизујућих детектора дима
Макси-Со, Доњи Адровац	Проналазак напуштеног извора зрачења у металном отпаду
Стамбена заједница Михајла Пупина 10 и 10А Параћин	Уклањање радиоактивног громобрана
Непознати субјекат инспекцијског надзора	Проналазак напуштеног извора зрачења у комуналном отпаду
Ненад Костић пр Сервис медицинских уређаја NoArtifact Параћин	Обављање радијационе делатности без претходно прибављеног одобрења Директората
Техно Винча д.о.о. Београд	Сервисирање и монтажа јонизујућих детектора дима
Институт Ватрогас д.о.о. Нови Сад	Сервисирање и монтажа јонизујућих детектора дима
Специјална болница за неспецифичне плућне болести Сокобања	Обављање радијационе делатности без претходно прибављеног одобрења Директората
Метал-Инспект д.о.о. Београд (Чукарица)	Повишена ефективна доза изложених радника
Securiton d.o.o. Београд	Сервисирање и монтажа јонизујућих детектора дима
Metalfer Steel Mill d.o.o. Сремска Митровица	Контаминација животне средине
Рapid Инвест д.о.о. Нови Сад	Уклањање радиоактивног громобрана
Јединство АД, Севојно	Обављање радијационе делатности без претходно прибављеног одобрења Директората
Др Саша Филиповић ПР Стоматолошка ординација са рентген дијагностиком Др Филиповић Шабац	Обављање радијационе делатности без претходно прибављеног одобрења Директората
Институт за нуклеарне науке Винча	Транспорт извора зрачења
ТВИ д.о.о. Београд	Сервисирање и монтажа јонизујућих детектора дима
Непознати субјекат инспекцијског надзора	Сервисирање и монтажа јонизујућих детектора дима
Институт за онкологију и радиологију Србије	Повишена ефективна доза изложених радника
Непознати субјекат инспекцијског надзора	Проналазак напуштеног извора зрачења у комуналном отпаду
Непознати субјекат инспекцијског надзора	Ванредни догађај – илегални промет извора зрачења
Metalfer Steel Mill Сремска Митровица	Проналазак напуштеног извора зрачења у металном отпаду
Укупно:	25

9.3 Контролни инспекцијски надзори:

Инспекција је у 2023. години извршила 12 контролних инспекцијских надзора с циљем утврђивања извршења мера наређених током претходних инспекцијских надзора.

9.4 Примена казних мера:

Током 2023. године Инспекција је поднела захтеве за покретање привредног преступа против 4 надзирана субјекта, као и 6 захтева за прекршајне пријаве надлежим судовима.

9.5 Сарадња са другим државним органима:

Током 2023. године настављена је сарадња са Координационом комисијом за инспекцијски надзор с циљем испуњења обавеза Инспекције за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност према Комисији као што су месечно и годишње извештавање о раду инспекције, усклађивање са одредбама Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 - др. закон и 95/18), почетак примене платформе за инспекцијски надзор – еИнспектор и координација рада са другим инспекцијама у Републици Србији.

9.6 Учесће на скуповима и састанцима:

Представници Сектора инспекције су током 2023. године реализовали учешће на следећим скуповима и састанцима:

Назив скупа	Период одржавања	Место одржавања
<i>IAEA Eleventh Meeting of the Working Group on Radioactive Material Security (WGRMS)</i>	03. – 07.07.2023.	Беч, Аустрија
<i>IAEA Regional Workshop on Conducting Transport Security Inspections for Balkan Countries</i>	21. - 24.02.2023.	Никозија, Кипар
<i>IAEA Technical Meeting on Integrating Nuclear Security Applications for Nuclear and Radioactive Material Out of Regulatory Control at Major Transportation Hubs</i>	24. - 28.07.2023.	Пекинг, Кина
<i>IAEA Technical Meeting of the Points of Contact for Integrated Nuclear Security Sustainability Plans</i>	23. – 25.10.2023.	Беч, Аустрија
<i>IAEA Enhancing Capacity Building to Promote Successful Decommissioning and Environmental Remediation Projects – Interregional Training Course on Design and Implementation of Decommissioning and Environmental Remediation</i>	20.08.-03.09.2023.	Ричленд, САД
<i>INSC Regulation of transport of radioactive material and fissile material</i>	23. – 27.10.2023.	Истанбул, Турска
<i>INSC Inspection of environmental and occupational radiation protection in nuclear installations</i>	23. – 27.10.2023.	Истанбул, Турска
<i>INSC Inspecting of emergency preparedness</i>	22. - 26.05.2023.	Аман, Јордан
<i>INSC EU Acquis and Radiation Protection, regulation, licensing and enforcement</i>	12. – 16.06.2023.	Братислава, Словачка

Број: 021-01-3/2024-02

Београд, 26. фебруар 2024. године.

ПРЕДСЕДНИЦА ОДБОРА

Маја Гојковић, дипл. правник

